

Mikroklima vybraných porostních stanovišť polních plodin

*Microclimate stratification in the winter wheat
and winter rape canopies*

Zdeněk Krédl
Tomáš Středa
Radovan Pokorný
Martin Kmoch

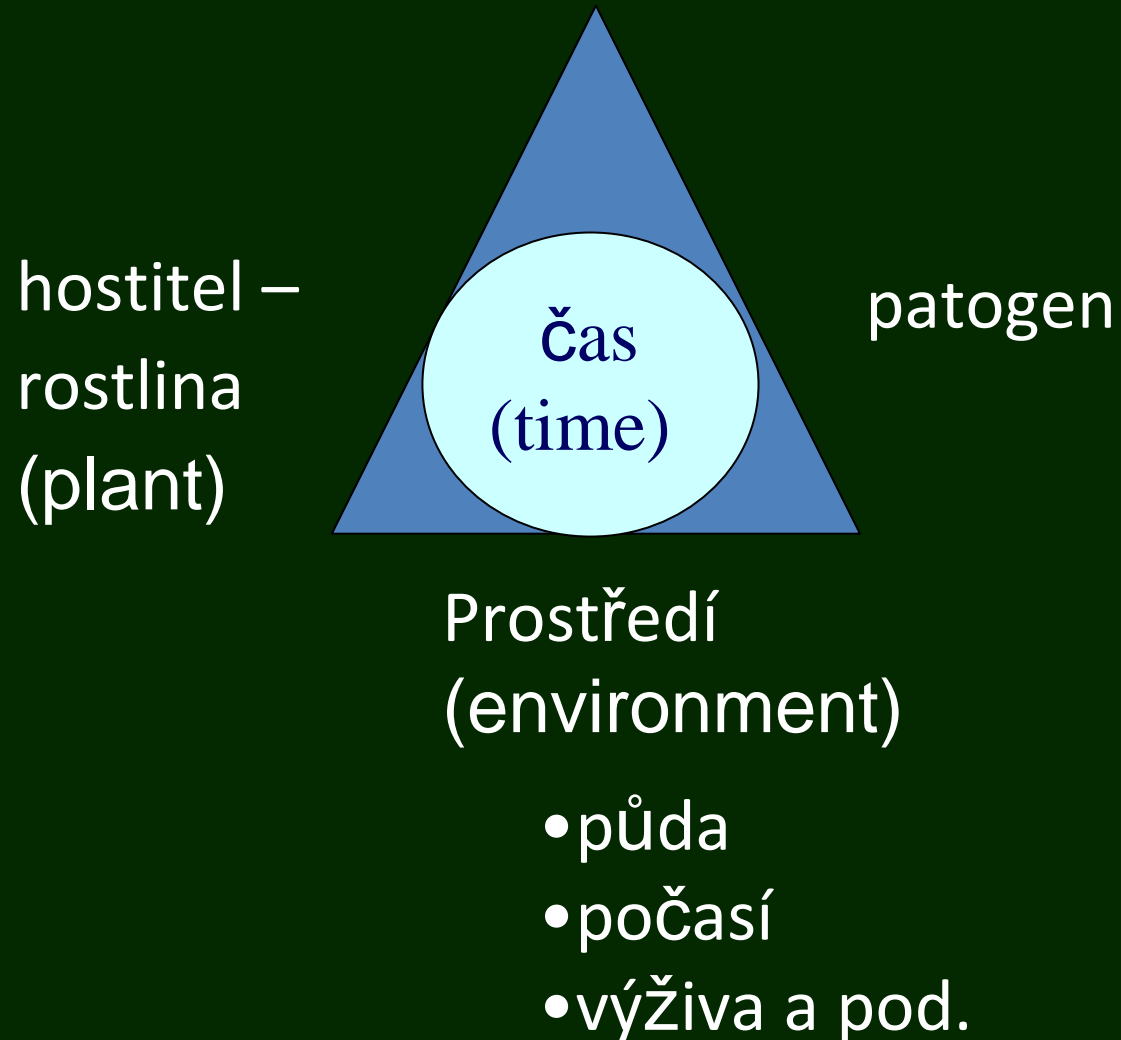
Úvod - introduction

- Cílem práce bylo zhodnocení mikroklimatických charakteristik porostů pšenice a řepky ve vztahu k času, vertikální variabilitě porostů a standardní klimatologické stanici ČHMÚ

Proč se zabývat mikroklimatem porostů ?

- Monitorování mikroklimatu může sloužit nejenom k **predikci patogenů a škůdců**, ale i k matematickému modelování tvorby výnosů, k indikaci vodního stresu, k modelování simulující vliv půdního sucha na evapotranspiraci atd.

Trojúhelník choroby (Disease triangle)

Prognóza

- Podle hodnocení údajů z minulosti a současnosti předpovídá výskyt určitého jevu v budoucnosti
- Nejčastěji prováděna podle průběhů teplot, vlhkostí a srážek standardně získávaných na klimatologických stanicích ČHMÚ

Patogeny pšenice (Wheat pathogens)

Blumeria graminis

Drechslera tritici

Patogeny řepky (Rape pathogens)

Leptosphaeria maculans

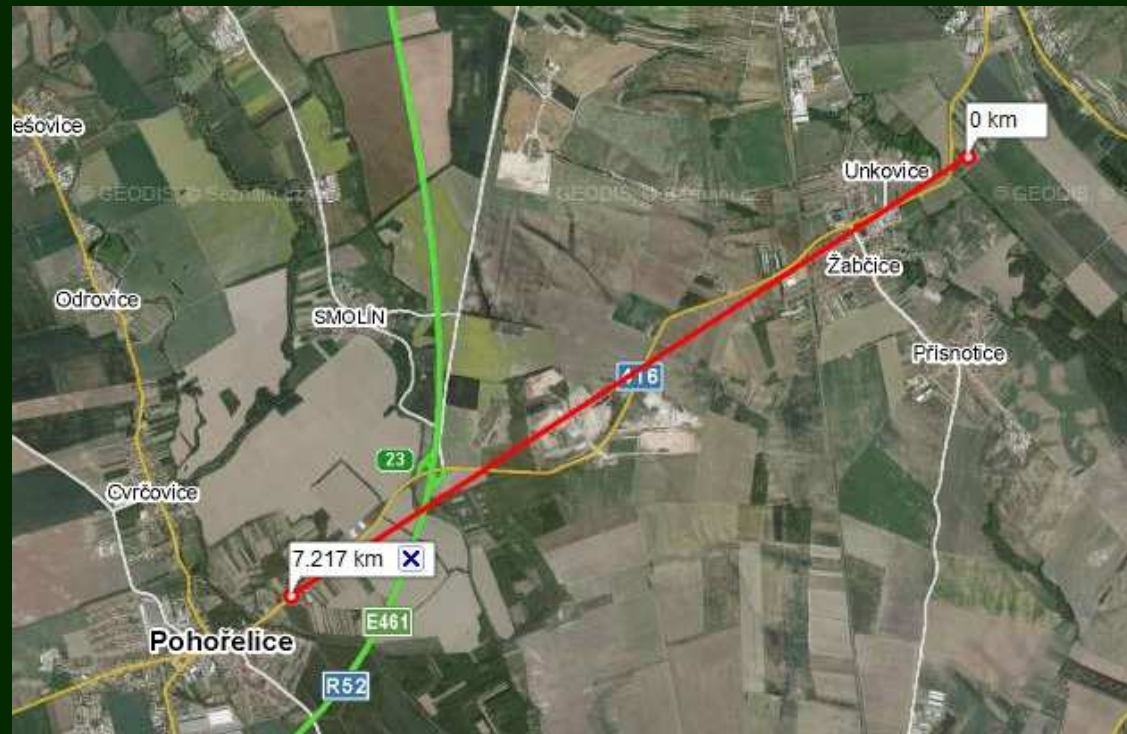
Sclerotinia sclerotiorum

Metoda řešení (Methods)

Situační plán

Polní pokusná stanice Mendelu Žabčice (Field experimental area of Žabčice)

Způsob měření (measurement)

Způsob měření (measurement)

Teplota – trávník vs. pšenice

Temperature (lawn vs. wheat)

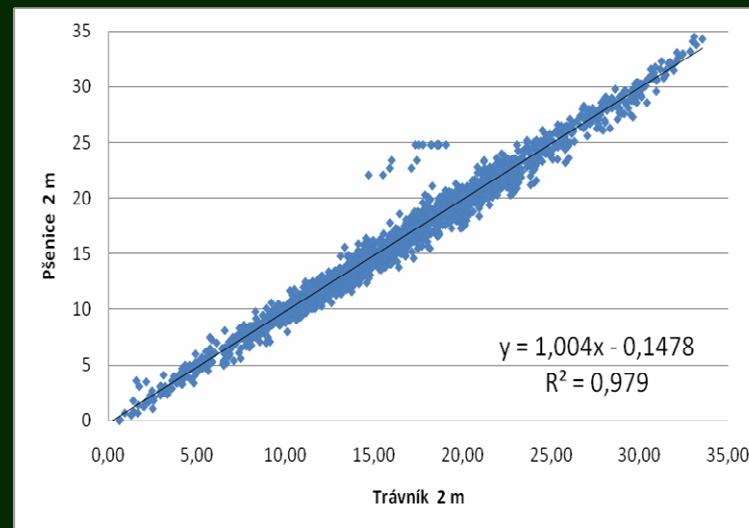
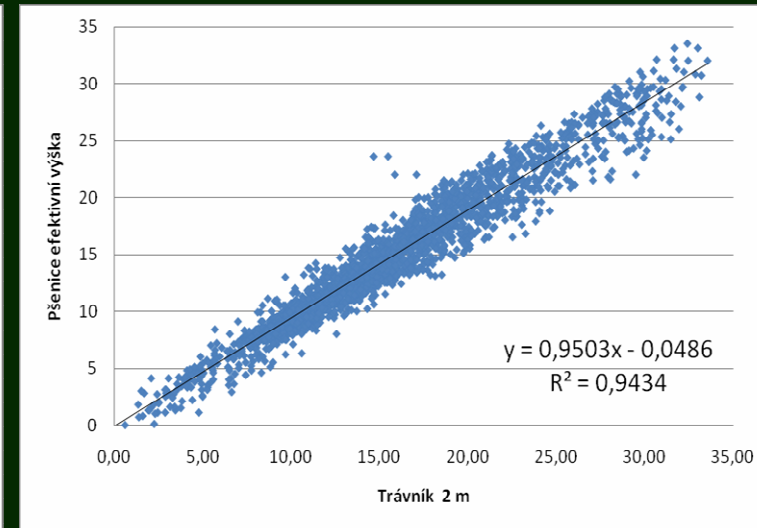
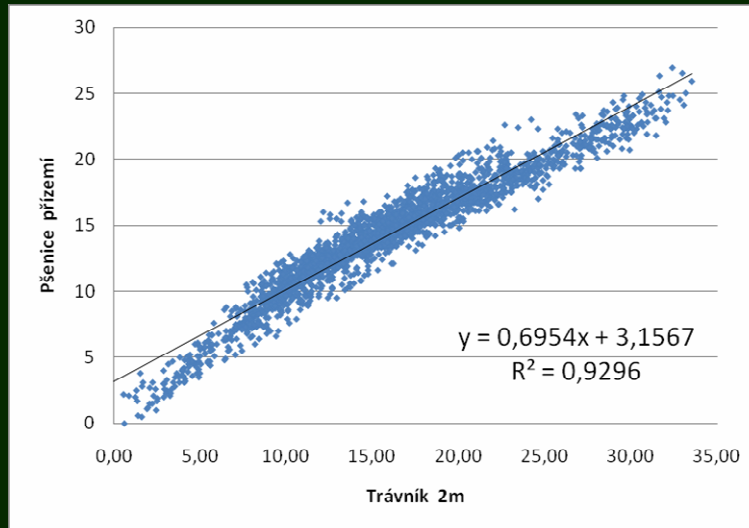
Sledované teploty vzduchu nad trávníkem (°C) ve srovnání s porostem pšenice při použití regresních vztahů

TRÁVNÍK 2m Lawn 2m	PŠENICE přízemí Wheat – ground level	PŠENICE efektivní výška Wheat – effective depth	PŠENICE 2m Wheat 2m
5 °C	6,6	4,7	4,9
10 °C	10,1	9,5	9,9
15 °C	13,6	14,2	14,9
20 °C	17,1	19	19,9
25 °C	20,5	23,7	24,9
30 °C	24	28,5	30
koeficient determinace	$R^2 = 0,930$	$R^2 = 0,943$	$R^2 = 0,979$
rovnice regrese	$y = 0,6954x + 3,1567$	$y = 0,9503x - 0,0486$	$y = 1,004x - 0,1478$

Teplota – trávnik vs. pšenice

Temperature (lawn vs. wheat)

Regrese hodinových teplot meteorologické stanice vs. pšenice
Regression of hour data

Teplota – trávnik vs. řepka

Temperature – lawn vs. rape

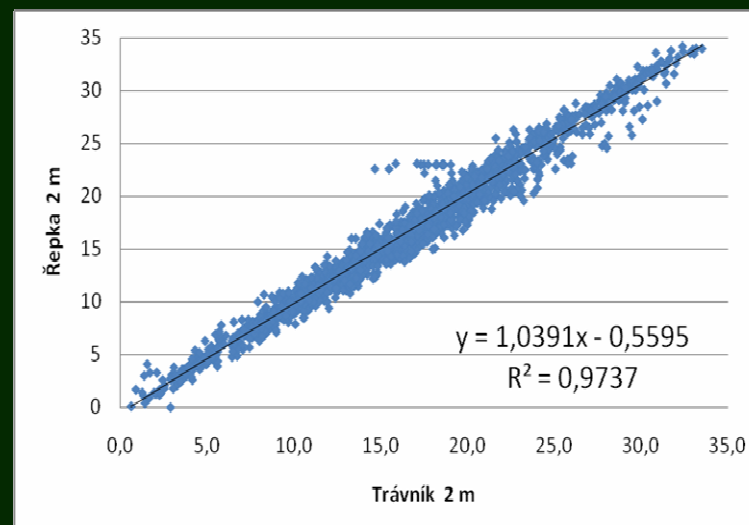
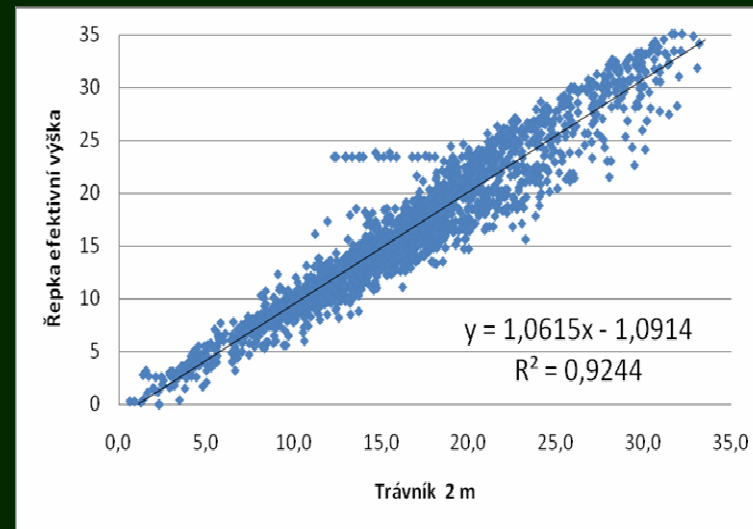
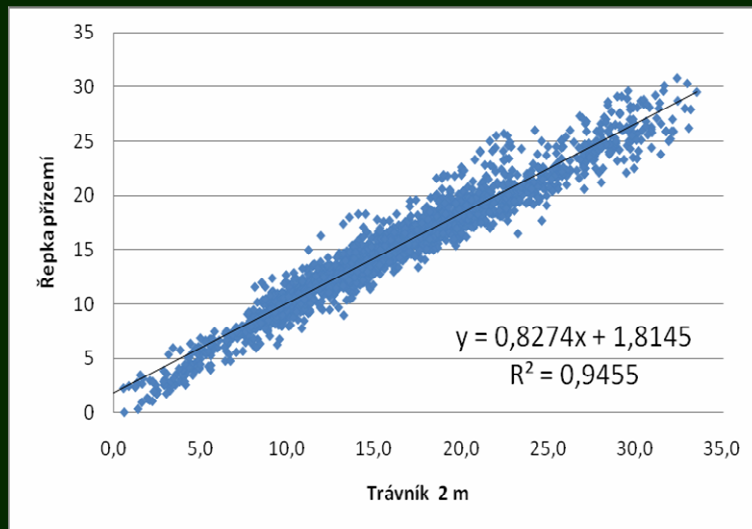
Sledované teploty vzduchu nad trávnikem (°C) ve srovnání s porostem řepky při použití regresních vztahů

TRÁVNÍK 2m Lawn 2m	ŘEPKA přízemí Rape - ground level	ŘEPKA efektivní výška Rape – effective depth	ŘEPKA 2m Rape - 2m
5 °C	6	4,2	4,6
10 °C	10,1	9,5	9,8
15 °C	14,2	14,8	15
20 °C	18,4	20,1	20,2
25 °C	22,5	25,5	25,4
30 °C	26,6	30,6	30,6
koeficient determinace	$R^2 = 0,946$	$R^2 = 0,924$	$R^2 = 0,974$
rovnice regrese	$y = 0,8274x + 1,8145$	$y = 1,0615x - 1,0914$	$y = 1,0391x - 0,5595$

Teplota – trávnik vs. řepka

Temperature – lawn vs. rape

Regrese hodinových teplot meteorologické stanice vs. řepka
Regression of hour data

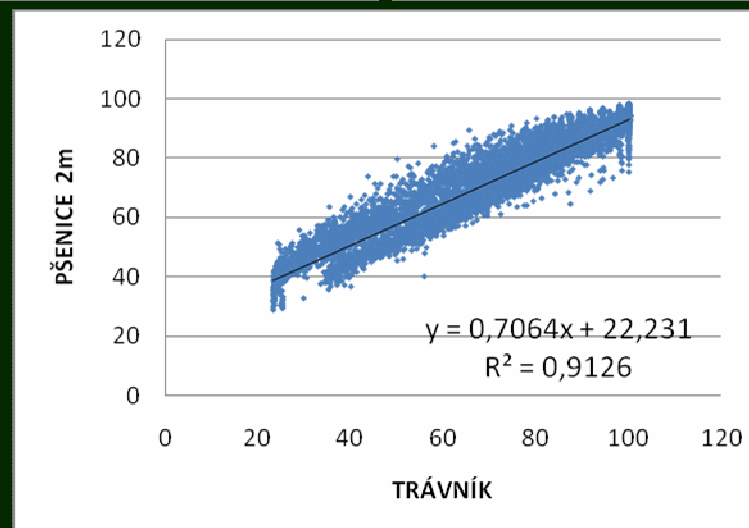
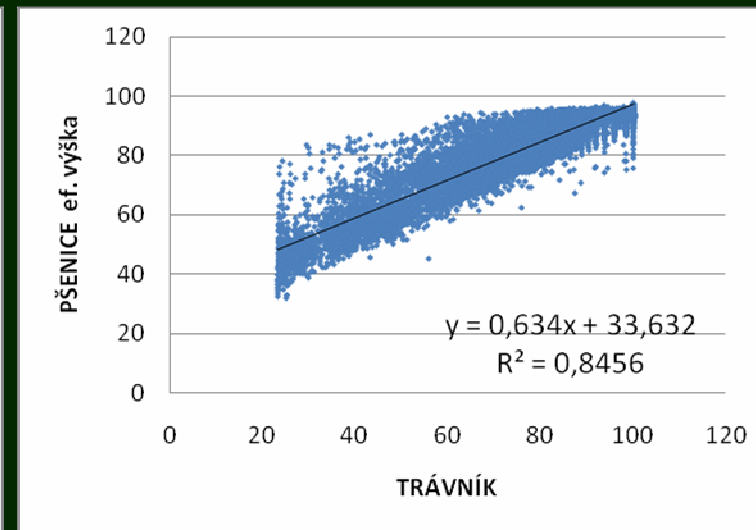
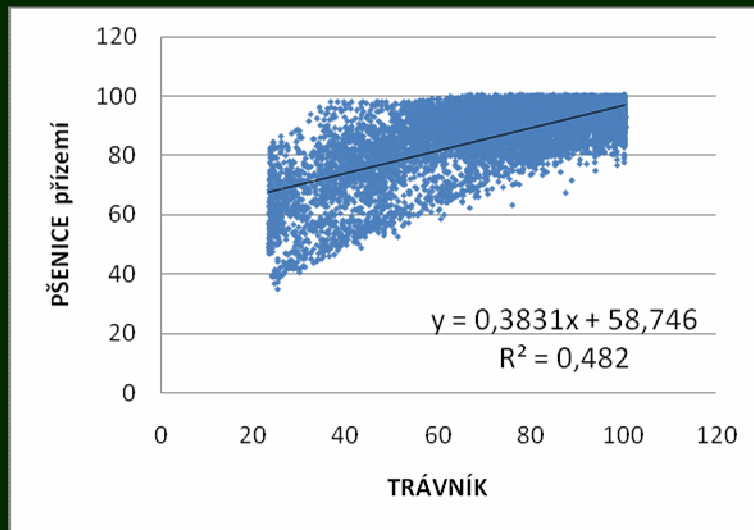
Vlhkost – trávník vs. pšenice (humidity – lawn vs. wheat)

Sledované relativní vlhkosti vzduchu nad trávníkem (%) ve srovnání s porostem pšenice při použití regresních vztahů

TRÁVNÍK 2m Lawn 2m	PŠENICE přízemí Wheat – ground level	PŠENICE efektivní výška Wheat – effective depth	PŠENICE 2m Wheat – 2m
30 %	70	53	43
40 %	74	59	50
50 %	78	65	58
60 %	82	72	65
70 %	86	78	72
80 %	89	84	79
90 %	93	91	86
100 %	97	97	93
koeficient determinace	$R^2 = 0,482$	$R^2 = 0,846$	$R^2 = 0,913$
rovnice regrese	$y = 0,3831x + 58,746$	$y = 0,634x + 33,632$	$y = 0,7064x + 22,231$

Vlhkost – trávnik vs. pšenice (humidity – lawn vs. wheat)

Regrese relativních vlhkostí vzduchu (%) meteorologické stanice vs. pšenice
Regression of relative air moisture data

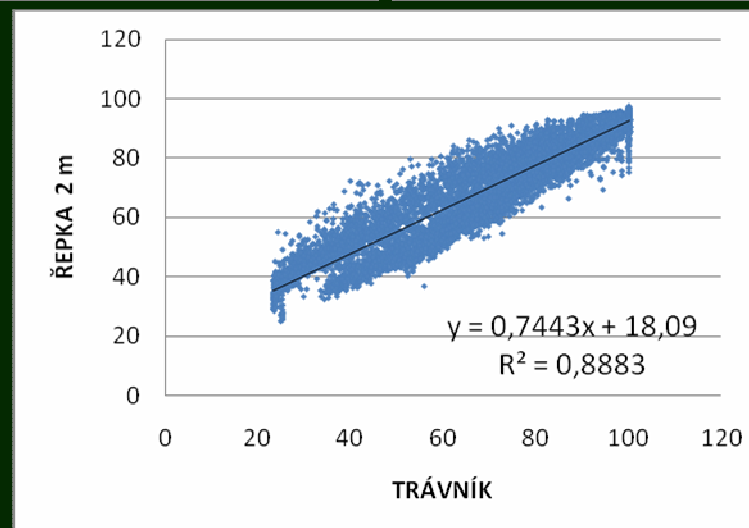
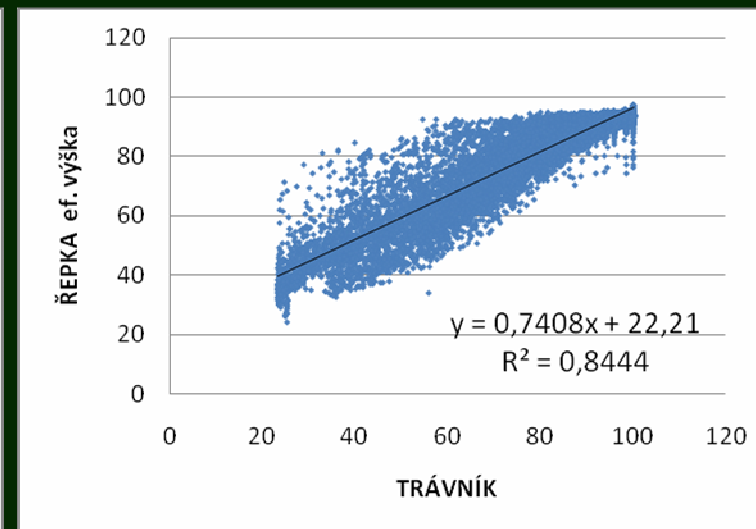
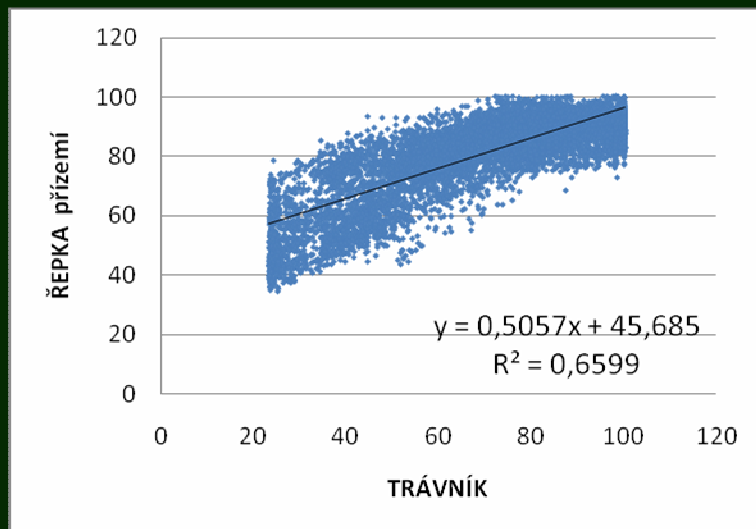
Vlhkost – trávnik vs. řepka (humidity – lawn vs. rape)

Sledované relativní vlhkosti vzduchu nad trávnikem (%) ve srovnání s porostem řepky při použití regresních vztahů

TRÁVNÍK 2m Lawn 2m	ŘEPKA přízemí Rape – ground level	ŘEPKA efektivní výška Rape – effective depth	ŘEPKA 2m Rape 2m
30 %	61	44	40
40 %	66	52	48
50 %	71	59	55
60 %	79	67	63
70 %	81	74	70
80 %	86	81	78
90 %	91	89	85
100 %	96	96	93
koeficient determinace	$R^2 = 0,660$	$R^2 = 0,844$	$R^2 = 0,888$
rovnice regrese	$y = 0,5057x + 45,685$	$y = 0,7408x + 22,21$	$y = 0,7443x + 18,09$

Vlhkost – trávník vs. řepka (humidity – lawn vs. rape)

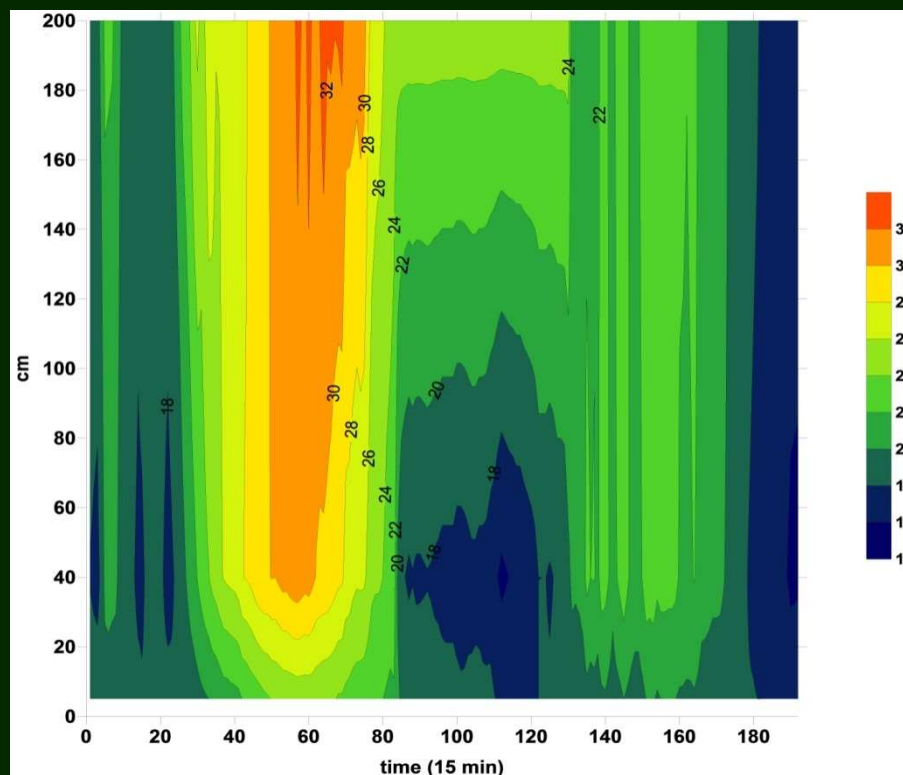
Regrese relativních vlhkostí vzduchu (%) meteorologické stanice vs. Řepka
Regression of relative air moisture data

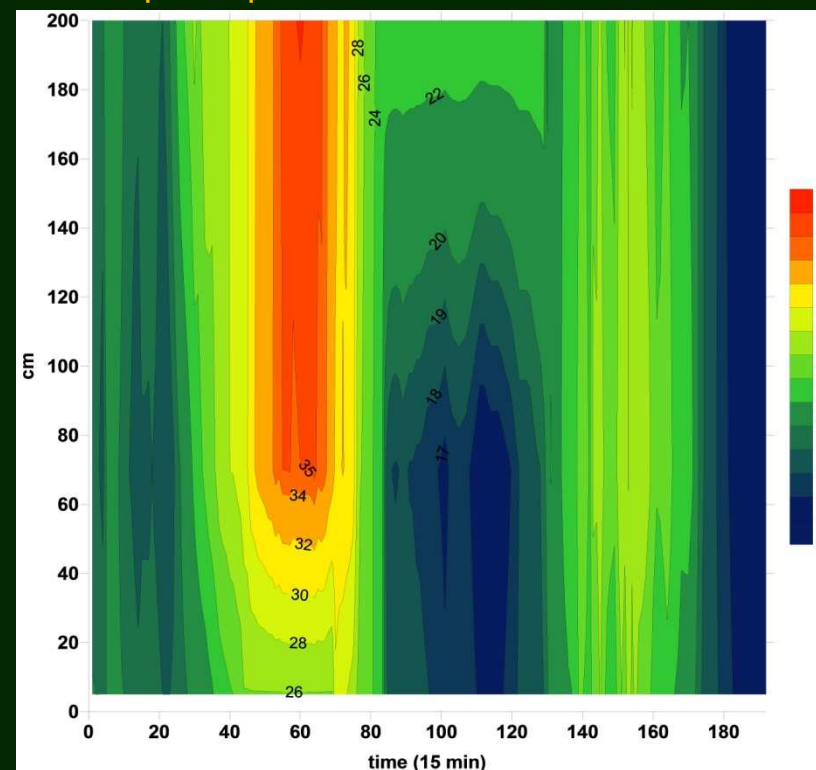
Teplota ve vertikálním profilu (vertical profile of air temperature)

Izotermy teplot vzduchu (°C) ve vertikálním profilu pšenice a řepky za teplých dnů
12. 6. – 13. 6. 2010
(warm days)

Pšenice wheat

Řepka rape

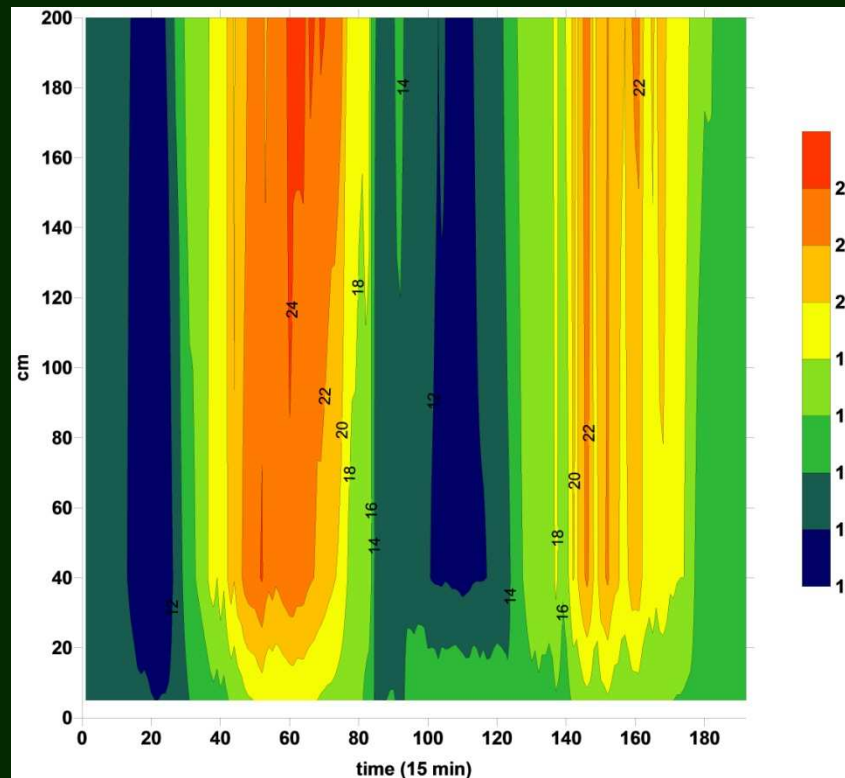

Legenda: 0 = 00:00 h; 60 = 15:00 h; 96 = 00:00 h; 156 = 15:00 h

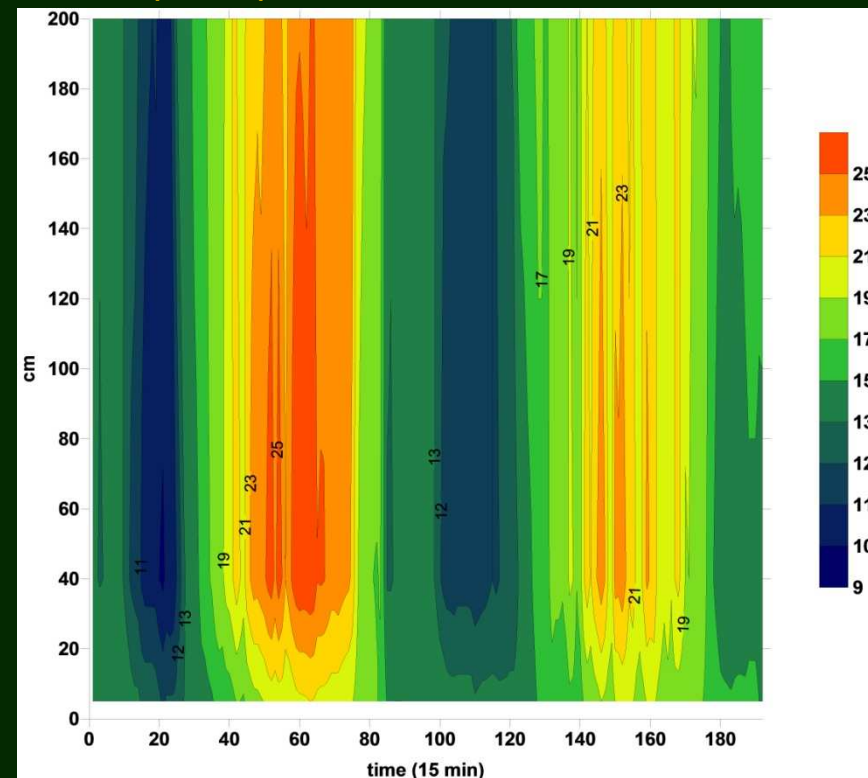
Teplota ve vertikálním profilu (vertical profile of air temperature)

Izotermy teplot vzduchu (°C) ve vertikálním profilu pšenice a řepky za radiačních dnů 28. 5. – 29. 5. 2010
(radiation days)

Pšenice wheat

Řepka rape

Legenda: 0 = 00:00 h; 60 = 15:00 h; 96 = 00:00 h; 156 = 15:00 h

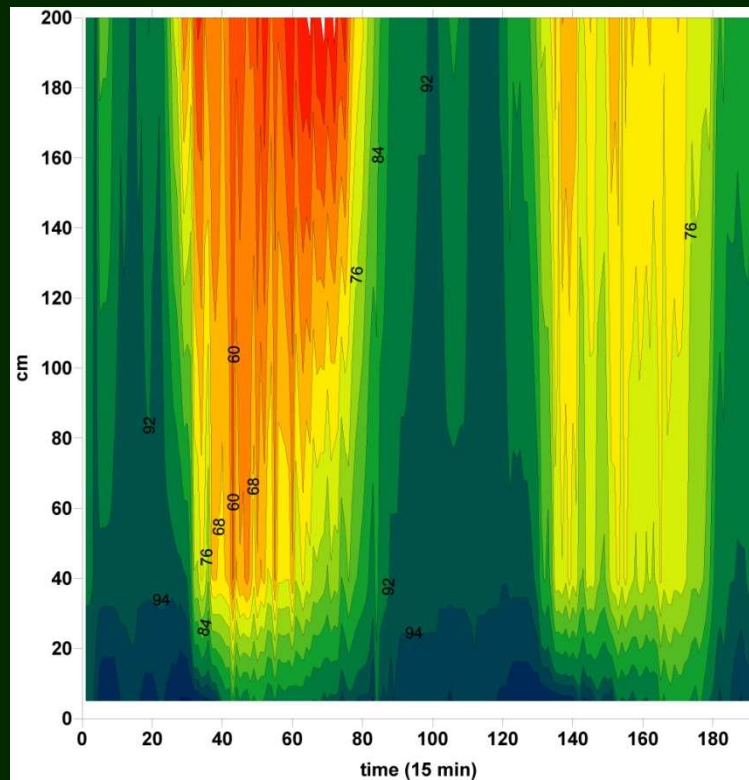

Vlhkost ve vertikálním profilu

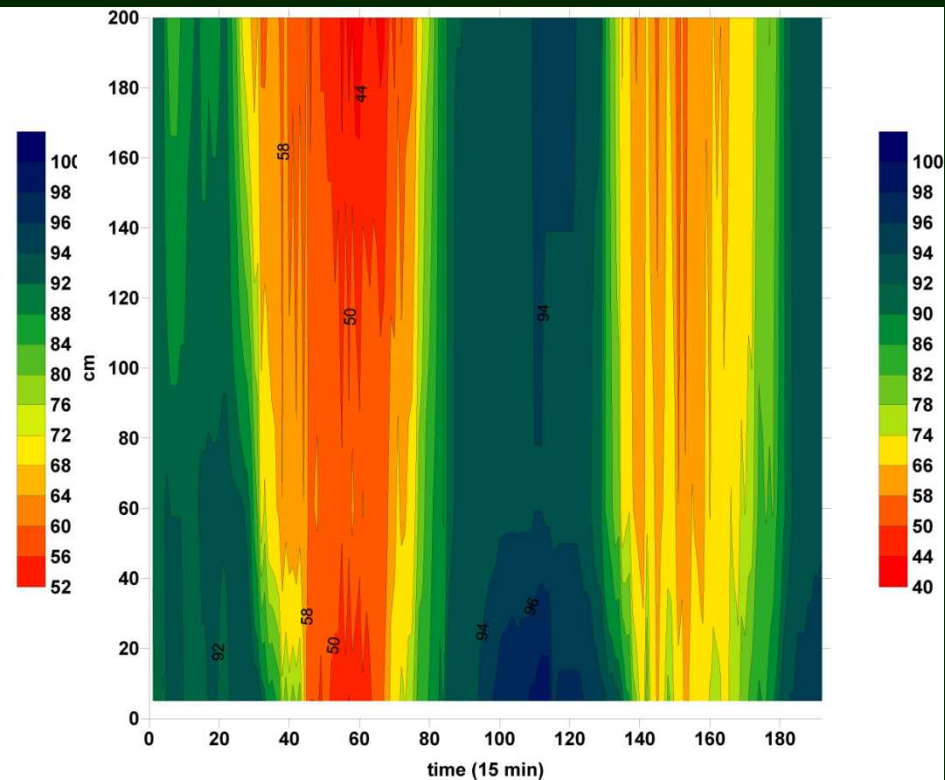
Air humidity vertical profile

Izolinie vlhkostí vzduchu (%) ve vertikálním profilu pšenice a řepky za teplých dnů 12. 6. – 13. 6. 2010
(warm days)

Pšenice wheat

Řepka rape

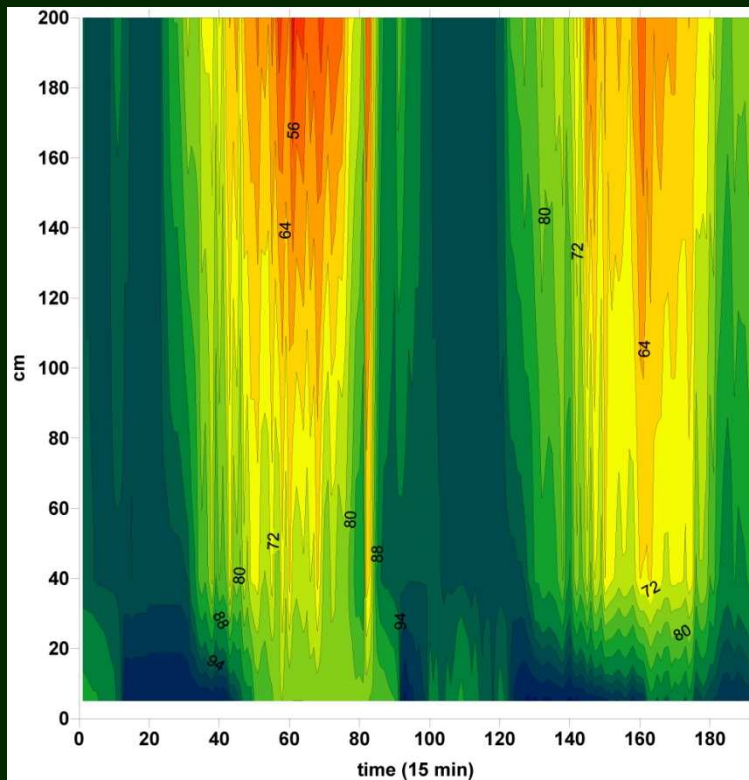
Legenda: 0 = 00:00 h; 60 = 15:00 h; 96 = 00:00 h; 156 = 15:00 h

Vlhkost ve vertikálním profilu

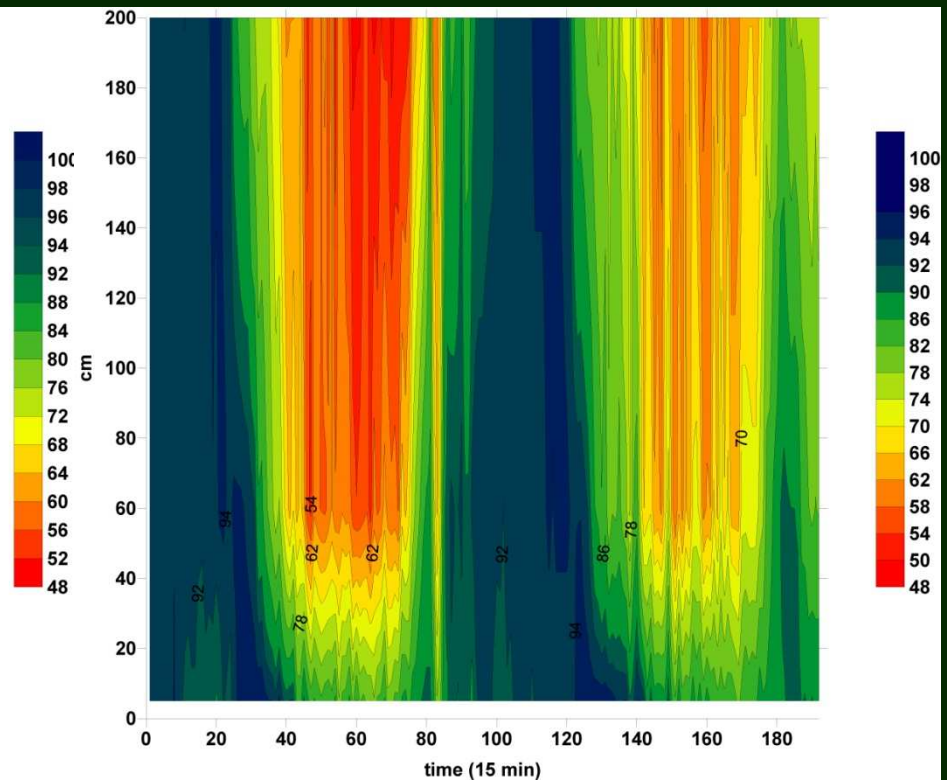
Air humidity vertical profile

Izolinie vlhkostí vzduchu (%) ve vertikálním profilu pšenice a řepky za
radiačních dnů 28. 5. – 29. 5. 2010 (radiative days)

Pšenice wheat

Řepka rape

Legenda: 0 = 00:00 h; 60 = 15:00 h; 96 = 00:00 h; 156 = 15:00 h

Teplota – Pohořelice vs. Pšenice

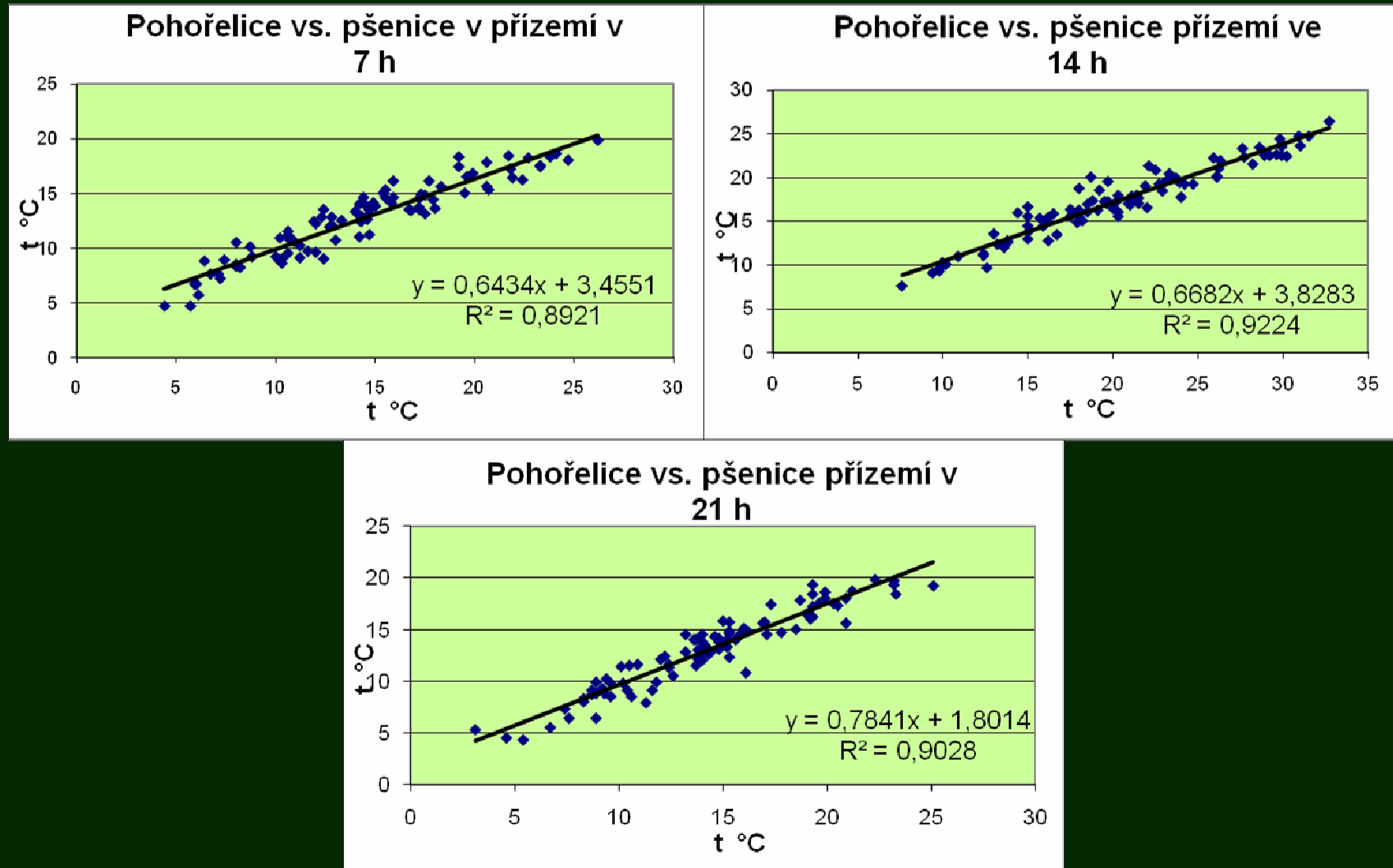
temperature – Pohořelice (lawn) vs. wheat

Teploty vzduchu (°C) v Pohořelicích ve srovnání s porostem pšenice při použití regresních vztahů

	POHOŘELICE	PŠENICE přízemí	PŠENICE ef. výška	PŠENICE 2 m
7 h	5 °C	6,7	6,1	5,3
	10 °C	9,9	10,3	10,3
	15 °C	13,1	14,5	15,3
	20 °C	16,3	18,7	20,3
	25 °C	19,5	22,8	25,3
	30 °C	22,8	27	30,3
	koeficient determinace	$R^2 = 0,89$	$R^2 = 0,95$	$R^2 = 0,96$
	rovnice regrese	$y = 0,6434x + 3,4551$	$y = 0,8364x + 1,9193$	$y = 1,0008x + 0,2709$
14 h	5 °C	7,1	5,3	4,6
	10 °C	10,5	10,1	9,7
	15 °C	13,9	14,8	14,8
	20 °C	17,2	19,6	19,9
	25 °C	20,5	24,3	25,1
	30 °C	23,9	29,1	30,2
	koeficient determinace	$R^2 = 0,92$	$R^2 = 0,94$	$R^2 = 0,97$
	rovnice regrese	$y = 0,6682x + 3,8283$	$y = 0,9491x + 0,5925$	$y = 1,0251x - 0,5673$
21 h	5 °C	5,7	4,7	4,9
	10 °C	9,6	8,8	9,5
	15 °C	13,6	12,9	14,2
	20 °C	17,5	17	18,8
	25 °C	21,4	21,1	23,5
	30 °C	25,3	25,7	28,1
	koeficient determinace	$R^2 = 0,90$	$R^2 = 0,88$	$R^2 = 0,91$
	rovnice regrese	$y = 0,7841x + 1,8014$	$y = 0,8187x + 0,6254$	$y = 0,9297x + 0,2394$

Teplota – Pohořelice vs. pšenice temperature – Pohořelice (lawn) vs. wheat

Termínové teploty (°C) Pohořelice vs. pšenice přizemí
Observation terms

Teplota – Pohořelice vs. řepka

temperature – Pohořelice (lawn) vs. rape

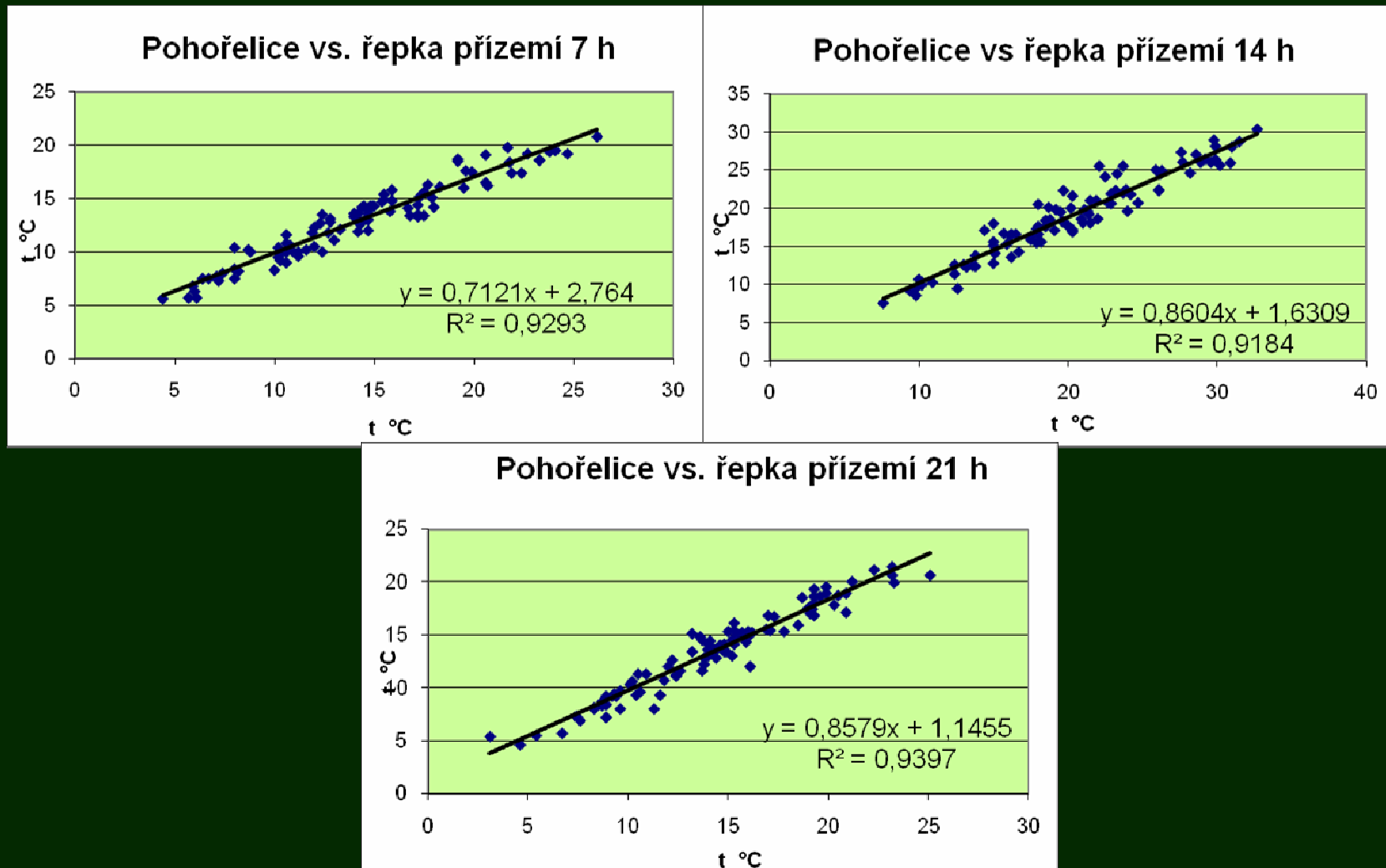
Teploty vzduchu (°C) v Pohořelicích ve srovnání s porostem řepky při použití regresních vztahů

	POHOŘELICE	ŘEPKA přízemí	ŘEPKA ef. výška	ŘEPKA 2 m
7 h	5 °C	6,3	5,4	5,3
	10 °C	9,9	10,4	10,4
	15 °C	13,5	15,4	15,5
	20 °C	17	20,4	20,6
	25 °C	20,6	25,3	25,6
	30 °C	24,1	30,3	30,7
		koeficient determinace rovnice regrese	$R^2 = 0,93$ $y = 0,7121x + 2,764$	$R^2 = 0,93$ $y = 0,9938x + 0,4744$
14 h	5 °C	5,9	4,3	4,4
	10 °C	10,2	9,9	9,8
	15 °C	14,5	15,6	15,2
	20 °C	18,8	21,2	20,6
	25 °C	23,1	26,8	26
	30 °C	27,4	32,5	31,4
		koeficient determinace rovnice regrese	$R^2 = 0,92$ $y = 0,8604x + 1,6309$	$R^2 = 0,94$ $y = 1,1263x - 1,3203$
21 h	5 °C	5,4	4,9	4,7
	10 °C	9,7	9	9,4
	15 °C	14	13,2	14
	20 °C	18,3	17,3	18,7
	25 °C	22,6	21,4	23,3
	30 °C	26,9	25,6	28
		koeficient determinace rovnice regrese	$R^2 = 0,94$ $y = 0,8579x + 1,1455$	$R^2 = 0,85$ $y = 0,8267x + 0,7565$

Teplota – Pohořelice vs. řepka temperature – Pohořelice (lawn) vs. rape

Termínové teploty (°C) Pohořelice vs. řepka přizemní
Observation terms

Vlhkost – Pohořelice vs. pšenice

Air humidity – Pohořelice (lawn) vs. wheat

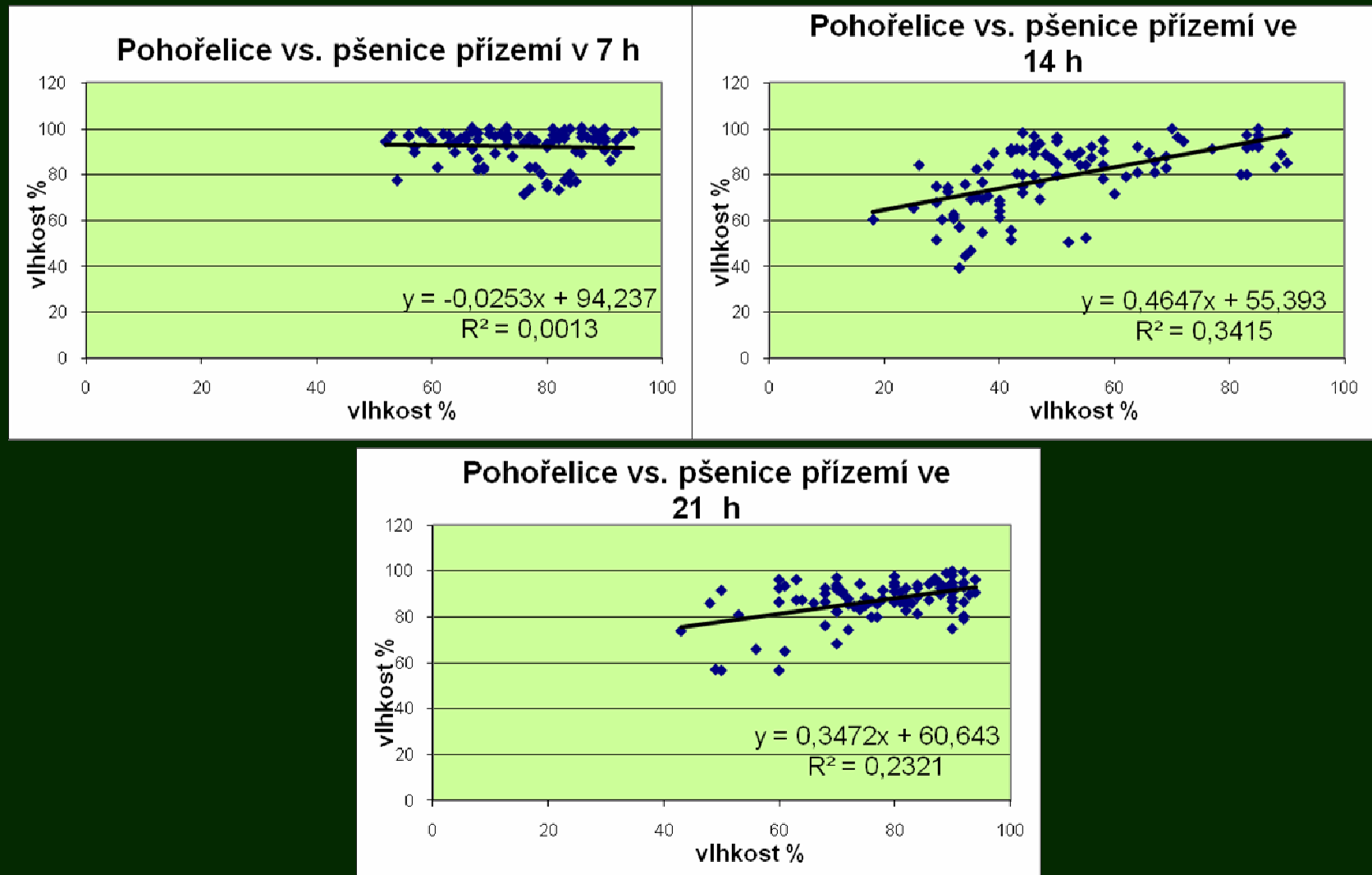
Vlhkosti vzduchu (%) v Pohořelicích ve srovnání s porostem pšenice při použití regresních vztahů

	POHOŘELICE	PŠENICE přízemí	PŠENICE ef. výška	PŠENICE 2 m
7 h	50 %	93	72	55
	60 %	93	76	63
	70 %	93	81	71
	80 %	92	85	79
	90 %	92	90	87
	100 %	92	94	95
	koeficient determinace		$R^2 = 0,001$	$R^2 = 0,287$
rovnice regrese		$y = -0,0253x + 94,237$	$y = 0,4588x + 48,512$	$y = 0,7969x + 14,956$
14 h	50 %	79	66	59
	60 %	83	73	66
	70 %	88	80	74
	80 %	93	87	81
	90 %	97	94	89
	100 %	102	101	97
	koeficient determinace		$R^2 = 0,343$	$R^2 = 0,717$
rovnice regrese		$y = 0,4671x + 55,3$	$y = 0,6987x + 31,048$	$y = 0,7662x + 20,144$
21 h	50 %	78	71	61
	60 %	82	77	68
	70 %	85	82	75
	80 %	88	87	81
	90 %	92	92	88
	100 %	95	97	95
	koeficient determinace		$R^2 = 0,232$	$R^2 = 0,419$
rovnice regrese		$y = 0,3472x + 60,643$	$y = 0,5113x + 45,843$	$y = 0,6876x + 26,316$

Vlhkost – Pohořelice vs. pšenice

Air humidity – Pohořelice (lawn) vs. wheat

Termínové vlhkosti (%) Pohořelice vs. pšenice přizemí
Observation terms

Vlhkost – Pohořelice vs. řepka

Air humidity – Pohořelice (lawn) vs. rape

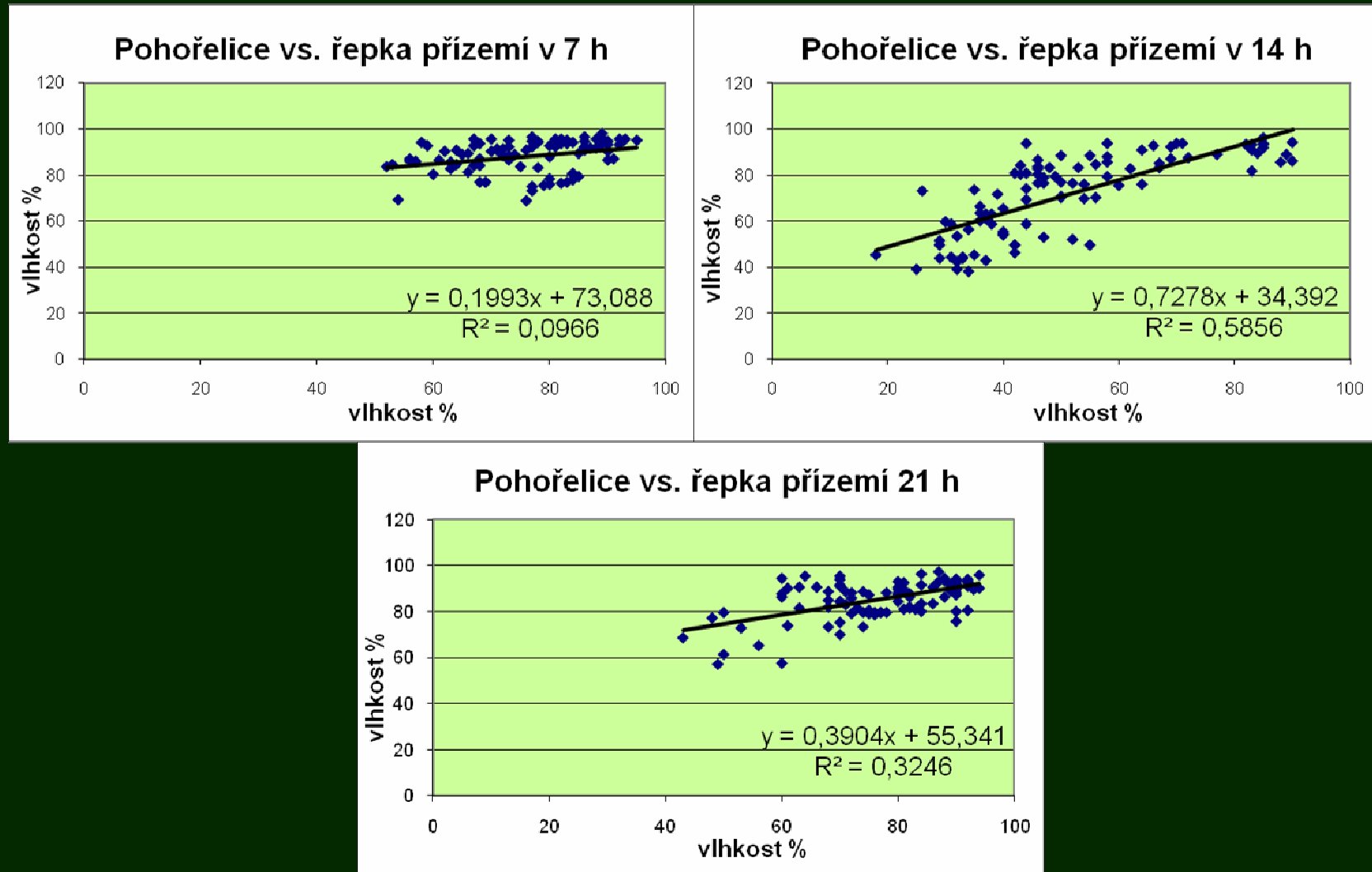
Vlhkosti vzduchu (%) v Pohořelicích ve srovnání s porostem řepky při použití regresních vztahů

	POHOŘELICE	ŘEPKA přízemí	ŘEPKA ef. výška	ŘEPKA 2 m
7 h	50 %	83	56	52
	60 %	85	65	61
	70 %	87	73	69
	80 %	89	82	78
	90 %	91	90	87
	100 %	93	99	95
		koeficient determinace	$R^2 = 0,096$	$R^2 = 0,629$
	rovnice regrese	$y = 0,1993x + 73,088$	$y = 0,8556x + 13,119$	$y = 0,8564x + 9,398$
14 h	50 %	71	58	55
	60 %	78	67	64
	70 %	85	76	72
	80 %	93	84	81
	90 %	100	93	89
	100 %	100	102	98
		koeficient determinace	$R^2 = 0,585$	$R^2 = 0,871$
	rovnice regrese	$y = 0,7278x + 34,392$	$y = 0,8806x + 13,874$	$y = 0,8612x + 11,936$
21 h	50 %	75	70	61
	60 %	79	75	67
	70 %	83	81	74
	80 %	87	86	81
	90 %	91	91	88
	100 %	94	97	95
		koeficient determinace	$R^2 = 0,325$	$R^2 = 0,505$
	rovnice regrese	$y = 0,3904x + 55,341$	$y = 0,529x + 43,655$	$y = 0,6888x + 26,065$

Vlhkost – Pohořelice vs. řepka

Air humidity – Pohořelice (lawn) vs. rape

Termínové vlhkosti (%) Pohořelice vs. řepka přizemí

Teplota – grid vs. pšenice

temperature – grid point vs. wheat

Srovnání denních průměrných teplot vzduchu (°C) gridového bodu ČHMÚ s průměrnými denními teplotami porostu pšenice

koeficient
determinace

$R^2 = 0,922$

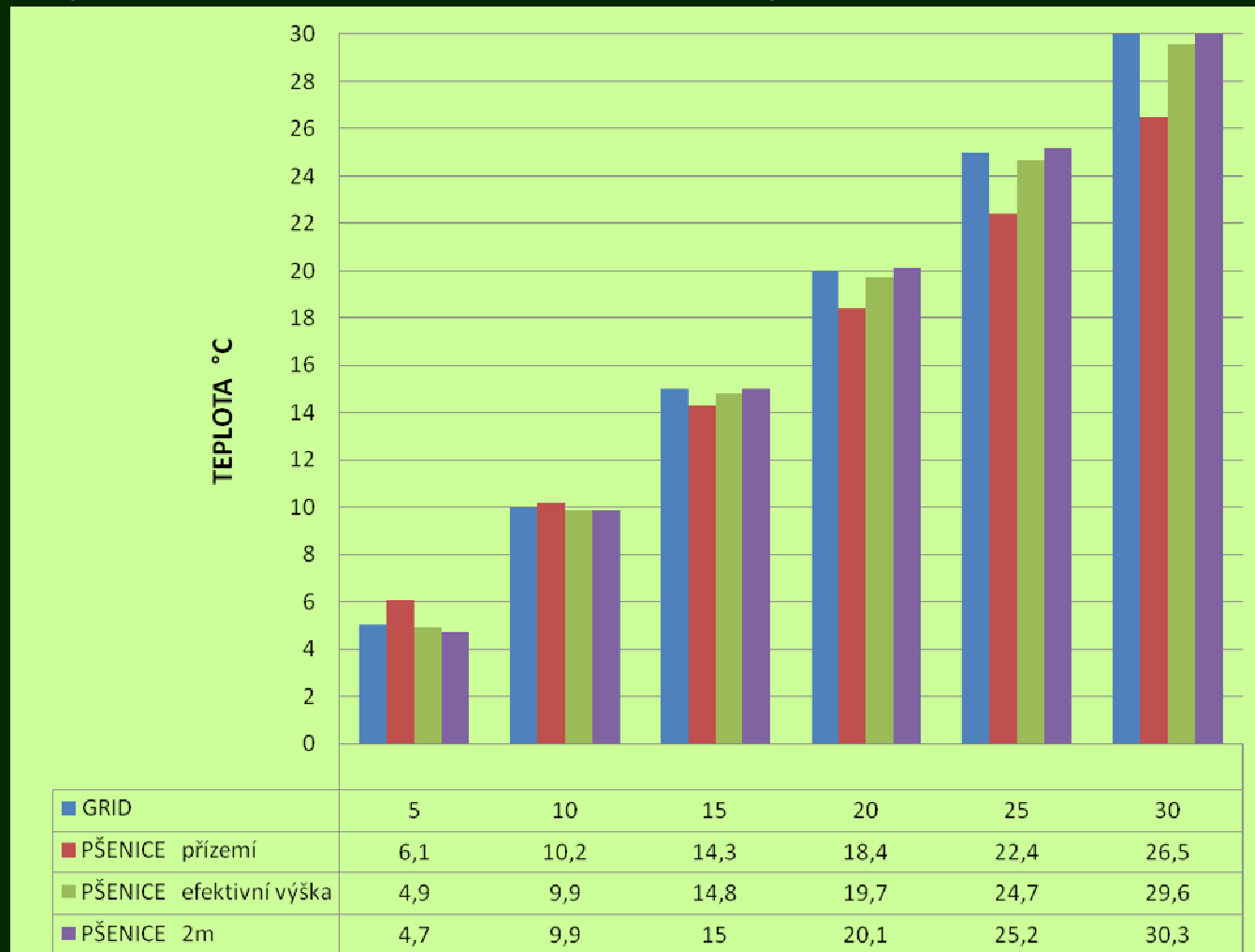
$R^2 = 0,952$

$R^2 = 0,961$

Teplota – grid vs. řepka

temperature – grid point vs. rape

Srovnání denních průměrných teplot vzduchu (°C) gridového bodu ČHMÚ s průměrnými denními teplotami porostu řepky

koefficient
determinace

$R^2 = 0,937$

$R^2 = 0,947$

$R^2 = 0,968$

Poděkování

Příspěvek byl realizován za přispění grantu IGA č. IP 11/2010
Mendelovy univerzity v Brně

Děkuji za pozornost

